

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 26.07.2022. Nr.11/6-3

Atzinums par 2022. gada 11. jūlijā saņemto iesniegumu

2022. gada 11. jūlijā Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda Rožukalne saņēma iesniegumu (turpmāk Iesniegums vai Iesniedzējs), kas iesniegts izmantojot tīmekļa vietnes iesnieguma formu, kurā izteiktas bažas par 8. jūlija LTV raidījuma “Panorāma” sižetu, kurā, pēc Iesniedzēja domām, izdarīti vairāki ceļu satiksmi regulējošo normatīvo aktu pārkāpumi. Iesniedzējs uzskata, ka “LTV rupji pārkāpa LTV Rīcības un ētikas kodeksa (turpmāk – kodekss) 2.3.1.punktu, kurā teikts, ka “LTV darbinieki ar savu darbu godprātīgi kalpo sabiedrībai””.

Izvērtējot 11. jūlijā saņemto vēstuli, sižeta saturu un tā izveidošanas apstākļus, saraksti ar LTV atbildīgajām amatpersonām un lietišķu mutvārdu komunikāciju ar VSIA “Latvijas Televīzija” galveno redaktori Sigitu Roķi, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda Rožukalne

konstatē:

[1] Iesniedzēja minētais sižets pēc aprakstītajām pazīmēm tika atrasts 8. jūlija raidījumā “Rīta Panorāma” (<https://ltv.lsm.lv/lv/raksts/08.07.2022-bikernieku-trase-rallijkrosa-sacensibas-divu->

cempionatu-ietvaros.id266417, 0:54:15 līdz 1:01:55), nevis raidījumā “Panorāma”, kā tika norādīts iesniegumā, un tas vēsta par gaidāmo rallijkrosu.

Iesniedzējs, atsaucoties uz LTV Rīcības un ētikas kodeksa 2.3.1. punktu, kurā minēts, ka “LTV darbinieki ar savu darbu godprātīgi kalpo sabiedrībai”, lūdz izvērtēt šādus sižeta aspektus:

- sižetā viens no tā dalībniekiem, sportists Jānis Baumanis, tika aicināts parādīt sava bagija iespējas un tā rezultātā minētais “transportlīdzeklis piedalījās ceļu satiksmē pa koplietošanas ceļiem bez valsts reģistrācijas numura zīmes”;
- sižetā filmētā sporta auto “vadītājs veica manevrus, kas vistiešākajā veidā apdraudēja ceļu satiksmes drošību un kas būtu kvalificējami kā agresīva braukšana, par kuru Valsts policija ir tiesīga piemērot naudas sodu”.

Pēc iesniedzēja domām “LTV rupji pārkāpa” minēto kodeksa normu, apdraudot sabiedrību, sižeta filmēšanai izvēloties vietu, kur notiek transportlīdzekļu un gājēju kustība. Iesniedzējs uzskata, ka sižeta veidotājs “vistiešākajā veidā ar savu lūgumu sportistam parādīt, ko spēj bagijs, izprovocēja intervējamo personu izdarīt ceļu satiksmi reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumus”. Iesniedzējs secina, ka šādu rīcību nevar nosaukt par godprātīgu kalpošanu sabiedrībai un lūdz turpmāk, “veidojot sižetus, rūpēties par sabiedrības drošību, kā arī informēt viņu par veiktajiem pasākumiem, lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtosanos”.

[2] Atbildot uz ombuda vēstuli Nr.20/6-2, kurā uzdoti jautājumi par Iesniegumā minēto sižetu, LTV norādīja: “Sižeta veidotāji nebija plānojuši, ka autosportists pārkāps ceļu satiksmes noteikumus un ar savu rīcību apdraudēs citu personu drošību. Bija domāts, ka autosportists uz žurnālista ierosinājumu reaģēs tādejādi, ka iedarbinās rallija dzinēju un nospiedīs akseleratora (gāzes) pedāli, tādējādi nodemonstrējot dzinēja jaudu un skaļumu, bet neuzsākot braukt. Uzskatām, ka primāri tā bija autosportista atbildība – vai var ar šādu transportlīdzekli piedalīties satiksmē un vai viņa rīcība – braukšana pārkāps ceļu satiksmes noteikumus un apdraudēs citu personu drošību”.

Uz jautājumu par konkrētā sižeta daļas (sižeta noslēgums ar bagija braukšanas demonstrējumu) informatīvo vērtību sižetā, LTV atbildēja, ka “sižeta informatīvajai vērtībai bagija demonstrējums bija nepieciešams, taču nepārkāpjot ceļu satiksmes noteikumus (kā minēts iepriekšējā punktā – šāda autosportista rīcība uz žurnālista ierosinājumu nebija plānota un paredzēta)”. LTV arī informē, ka sižets tika demonstrēts tiešraidē, tāpēc nebija iespējams tā laikā reaģēt un neparādīt Iesniegumā minētos ceļu satiksmes drošības pārkāpumus.

[3] Uz ombuda jautājumu, vai saskatāt, ka sižetā ir pārkāpta LTV Rīcības un ētikas kodeksa 2.3.1. punkta daļa, kas attiecas uz godprātīgu attieksmi pret sabiedrību, LTV atbildēja: “Lai gan ceļu satiksmes pārkāpumu pieļāva autosportists, taču uzskatām, ka žurnālists ar savu ierosinājumu,

neiedomājoties, kā uz to noreagēs autosportists, bez iepriekšēja nodoma viņu uz šādu rīcību zināmā mērā izprovocēja. LTV Ētikas komisija 2022. gada 20. jūlijā sēdē, izskatot šo gadījumu, pieņēma lēmumu, ka ir tikusi pārkāpta LTV Rīcības un ētikas kodeksa 2.3.1. punkta daļa, kas attiecas uz godprātīgu attieksmi pret sabiedrību, un atbilstoši Ētikas komisijas nolikuma 4.9.3. punktam pieņēma lēmumu izteikt mutisku brīdinājumu (veikt pārrunas) ar par konkrētā sižeta veidošanu atbildīgajiem darbiniekiem”.

[4] Uz ombuda jautājumu par to, kādi ir LTV ierosinājumi, lai sižetos un to uzņemšanas laikā izvairītos no tādām situācijām, kas varētu būt pretrunā ar normatīvo aktu prasībām un var radīt iespaidu, ka žurnālisti nerūpējas par drošības pamatnosacījumu ievērošanu, LTV atbildēja, ka “notikušais tiks pārrunāts ar LTV Ziņu dienesta un Sporta redakcijas darbiniekiem, ka šādas situācijas nav pieļaujamas, ka šāda veida manevri ar sporta transportlīdzekļiem ir pieļaujami vienīgi tam paredzētās, speciālās vietās un ka skatītāji ir jābrīdina par šādu darbību bīstamību un nepieļaušanu ceļu satiksmē”.

Ņemot vērā Iesnieguma saturu un datumu, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds
Anda Rožukalne

vērš uzmanību:

[5] 2022. gada 21. jūlijā SEPLP apstiprināja jaunos sabiedrisko mediju Rīcības un ētikas kodeksus, 2022. gada 25. jūlijā publicētas sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas. Tomēr Iesniegums iesniegts 2022. gada 11. jūlijā un tajā minēti fragmenti no 2020. gada 12. martā apstiprinātā LTV Rīcības un ētikas kodeksa, tāpēc šis atzinums tiek veidots, izmantojot minēto LTV Rīcības un ētikas kodeksa versiju.

[6] Sabiedrisko mediju ombuda darbības neatkarība garantēta Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma 20. pantā, ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot sabiedrisko mediju Rīcības un ētikas kodeksu normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās, kas veiktas sabiedrisko mediju satura veidošanas procesā. Nedz normatīvie akti, nedz LTV Rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt iesniegumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu, ombuds nevērtē Iesniedzēja uzskatus vai iesniegumā pausto viedokli.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda Rožukalne

secina:

[7] Iesniedzējs savā Iesniegumā ir aktualizējis nozīmīgu jautājumu par drošības principu un

normatīvo aktu ievērošanu, veidojot LTV sižetus, jo sabiedrisko mediju saturs plašai sabiedrībai var kalpot par labās prakses piemēru.

[8] Pozitīvi vērtējama LTV Ētikas komisijas un galvenās redaktora operatīvā rīcība, kad pēc rūpīga 2022. gada 8. jūlija “Rīta Panorāmas” sižeta par rallijkrosu apstākļu izvērtējuma ir izteikts mutisks brīdinājums par sižeta organizāciju atbildīgajiem darbiniekiem un paredzētas pārrunas, lai novērstu līdzīgas situācijas tiešraižu laikā. Tātad Iesniegumā minētie argumenti ir bijuši noderīgi, lai LTV darbinieki pārskatītu konkrētus ikdienas darba aspektus un prakses.

[9] Pieejamā informācija par sižeta tapšanas apstākļiem liecina, ka tā autora Raimonda Gekiša nolūks nebija mudināt rallijkrosa dalībnieku demonstrēt savas automašīnas iespējas, veicot braucienu pa koplīetošanas ielām un ceļiem, un sižeta autors to neaicināja darīt ne pirms sižeta, ne tā laikā. Tomēr sižeta autora teiktais “parādīsim, ko skatītāji var sagaidīt...” var būt pārprotams, proti, to var uztvert arī kā aicinājumu demonstrēt bagiju braukšanas procesā arī gadījumā, ja tas tā iepriekš nebija plānots. Turklāt sižeta autors, redzot, ka bagija vadītājs attālinās, secināja, ka viņš “dodas uz Biķerniekiem, kur gana drošos apstākļos ceram viņu ieraudzīt startā”. Tā kā sižets tika demonstrēts tiešraidē, tā autoram bija ierobežotas iespējas reaģēt uz sižeta dalībnieka rīcību tiešraides filmēšanas laikā.

Ņemot vērā secināto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda Rožukalne

atzīst:

[10] Pēc sižeta tapšanas apstākļu un tā autora nolūka izvērtējuma nav pamata pārņemt godprātīguma pret sabiedrību pārkāpumu. Iesniedzēja minētais LTV Rīcības un ētikas kodeksa punkts 2.3.1., no kura Iesniegumā minēta tikai daļa, kopumā skan šādi:

“2.3.1. Atbildība. LTV darbinieki ar savu darbu godprātīgi kalpo sabiedrībai, jo LTV ir svarīga sabiedrības uzticība, – atbildība ir daļa no LTV ilgtermiņa sadarbības ar iesaistītajām pusēm. LTV kā sabiedriskā medija pienākums ir aizstāvēt sabiedrības intereses – nodrošināt sabiedrībai pilnvērtīgu un kvalitatīvu informāciju par tās dzīvi ietekmējošiem lēmumiem, procesiem un notikumiem, lai tā spētu pieņemt lēmumus, balstoties uz vispusīgu un objektīvu informāciju. LTV finanšu iespēju robežās savās platformās nodrošina satura pieejamību cilvēkiem ar dzirdes vai redzes traucējumiem.”

[11] Godprātības princips ir izprotams, novērtējot LTV darbinieku attieksmi pret sabiedrību un tās nozīmīgām interesēm, tas ir saistāms ar sižeta mērķi un tā veidotāju profesionālajiem nolūkiem. Atbildīguma principu var analizēt saistībā ar sižeta realizācijas gaitu un tā satura elementiem (tekstu, attēlu, struktūru). Iepazīstoties ar Iesniedzēja vēstulē minētajiem jautājumiem un

analizējot tos sabiedrisko mediju Rīcības un ētikas kodeksu kontekstā, var diskutēt par atbildīguma principa pret sabiedrību ievērošanu (LTV Rīcības un ētikas kodeksa 2.3. un 2.3.1. punkts) un konstatēt šī principa netīšu pārkāpumu.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas
līdzekļu ombuds

Anda Rožukalne